

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side	2
Slægtsgårdsrejsen 2006	side	3
Nye medlemmer	side	6
Skamlingsbankeselskabet	side	7
Kirkegård – 400 år i slægten	side	8
Fra Slægtsgårdsarkivet	side	9
Strårup	side	10
Nyt fra kredsene	side	12
Fødselsdage	side	15
Kongevåbenet	side	16

Tidsskrift for
 Dansk Slægtsgaardsforening

august/september 2006

Nr. 383 - 62. årgang

Strårup i Dalby sogn syd for Kolding er en slægtsgård med en helt speciel historie, som fortælles på side 10.

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.
E-mail: imhan@post.tele.dk

Ejendomsrådgiver:

Michael Munthe Fog,
Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse,
tlf. 59 21 18 80, fax 59 21 18 10

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Carl Martin Christensen,
»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf./fax 64 85 11 74

Næstformand:

Peder Mouritsen
»Sædding Storgård«
Kvongvej 40,
Sædding, 6830, Nr. Nebel
tlf. 75 28 73 21
(Formand: Bladudvalget)

Jens Brogaard Jensen

»Maglehøjgård«
Hammerbakke 3
4050 Skibby, tlf. 47 52 99 18
(Formand: Nordsjællandskreds)

Mogens Frigaard,

»Frigård«, Yppernemøllevej 10,
Nyker, 3700 Rønne, tlf. 56 96 30 02
(Formand: Bornholmskreds)

Vagn Juel Jørgensen,

»Grønlandsgården«,
Øllemosevej 4, Flakkebjerg,
4261 Dalmose
tlf. 58 18 61 11
(Formand: Vestsjællandskreds)

Ole Krogh Jensen

»Krogshøjgård«,
Holmevej 89, Brandelev,
4700 Næstved
Tlf.: 55 54 00 56
(Formand: Sjælland Syd)

Mogens Høge Hansen

»Hjørnegård«, Lundbyvej 25, Ønslev
4863 Eskilstrup,
tlf. 54 45 46 25

Jens Peter Skov Jensen,

»Hobygaard«, Hobyvej 37
4983 Dannemare
tlf./fax 54 94 41 63
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Karen Jacobsen

»Østergård«, Melbyvej 3
5610 Assens, tlf. 64 71 23 60
(Formand: Fynskreds)

Elise Jensen,

»Højtoftgård«, Gammelbyvej 40,
Fjelstrup
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkreds)

Chr. A. Krog

Majbølvej 27,
6470 Sydals,
tlf. 74 41 53 12
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Jens Ulrik Tarpgaard

»Tarpgård«, Tarpvej 13, Vedersø
6990 Ulfborg,
tlf.: 97 33 13 83.
(Formand: Ringkøbing Amt)

Grethe Plagborg,

Mejerigården 28 S
7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Esben Oddershede,

»Søgaard«, Søgaard Mark 6, Nors
7700 Thisted
tlf. 97981997

Anne Lis Ladefoged

»Ingvorstrup Hovedgård«
Ingvorstrupvej 7, Revn
8500 Grenå,
tlf. 86 30 17 77
(Formand: Århus Amt
og Arkivudvalget)

Jørgen F. Schmidt,

»Bondeseje«
Randersvej 181, Lime
8544 Mørke
tlf. 86 97 47 69

Niels Christian Jørgensen

Årupvej 29,
8722 Hedensted,
tlf.: 75 89 27 11
(Formand: Vejle Amt)

Jens Skytte,

»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3, 8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

A.C. Winther Hansen,

»Trillbakkegård«,
Korsbjergvej 3, Grydsted,
9240 Nibe,
tlf./fax 98 35 16 03
(Formand: Himmerlandskreds)

Frants Wetche

»Hvanstrup«
Hornumvej 105
9640 Farsø, tlf. 98 66 32 17

Kræn Hjortlund

»Vanggård«
Vanggårdsvej 25, Stenum
9700 Brønderslev
tlf. 98 83 80 08
(Formand: Vendsysselkreds)

Formanden skriver:

Her i begyndelsen af august, kan vi konstaterer, at vi har haft den varmeste og mest tørre sommer i mands minde, hvad det så måtte være? Nogle sammenligner den med sommeren i 1947, der nok også var meget sommerlig, og jeg husker den i hvert fald som sådan.

Turisterhvervet nyder det i fulde drag, og alle egne af turisterhvervet klapper i hænderne. Sommerspil og musik arrangementer begynder af vejret, og publikum strømmer til overalt. Lad os så håbe, at vi har givet vore gæster en oplevelse og en behandling, der vil sætte sig i deres erindring, og skabe grobund for at ferieophold i lokalsamfundet kan gøres. Vi må alle erkende, at mange steder i det åbne land, hvor landbruget hidtil har været det dominerende, overtager turismen en større del af aktiviteterne. Erhvervet beskæftiger i dag hen imod 100.000 personer på årsbasis, og genererer en omsætning på omkring 100 mia. kr.

Høsten er i fuld gang, og der høstes tørt korn i disse dage, hvilket da kompenserer for det manglende udbytte affødt af den varme og tørre sommer. Om udbyttedgangen er 10-15- eller 20 %, svinger fra egn til egn og fra afgrøde til afgrøde.

Sommerens slægtsgårdsrejse gik i år til Estland og Letland, og var meget vellykket, og vi var også her begunstiget af godt vejr. Turen levede helt op til vore ambitioner om, at udbyde en rejse som vi ikke kan købe hos enhver rejsearrangør. Niels Gert Nielsen skaffede os nogle meget informative gårdbesøg, i samarbejde med hans kontakter i Baltikum, og disse besøg gav os et godt indblik i et udviklingsland, hvor kulturen skal ændres fra det gammelkendte kommunistiske, hvor den enkelte ikke skal tænke, men kun parere ordre, og til et selvstændigt demokrati, hvor den enkelte er i centrum. Vi fornemede klart, at Estland er godt i gang med omstillingen, hvorimod Letland kører lidt mere trægt i udviklingen. Som dansk EU borger, er det glædeligt at se, hvordan EU midler kan medvirke til at sparke gang i maskinen. Vi overvejer for tiden, hvor rejsen skal gå hen i 2007, og der er mange forslag, så mon ikke vi finder et godt emne, og får en god rejse igen til næste år.

*Hermed en sommervarm høsthilsen fra
Kate og Carl Martin, Kaaregaard i august 2006*

Slægtsgaardsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16, fax 86 48 41 82

E-mail:
arkiv@slaegtsgaardsforeningen.dk
Åbningstid: onsdag kl. 11-15.

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:

Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen,
Enghavevej 6, Årslev
8900 Randers
tlf. 86 49 13 40

Ulrich Alster Klug, Krogbergvej 94,
2720 Vanløse, tlf. 38 76 11 73 og
38 79 83 90 (med telefonsvarer)
Træffes bedst mandag-fredag
kl. 7.30 - 8.00.
E-mail: dannebrog@post.tele.dk

Redaktion:

Ole G. Nielsen, Mølletoftegård,
Skælskør Landevej 83, Lundforlund,
4200 Slagelse.
Tlf./Fax 58 58 40 16.
OleGN@mail.tele.dk

*Nr. 384 udkommer omkring
den 20. oktober 2006. Stof til dette
nummer skal være hos redaktøren
inden den 1. oktober 2006.*

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

*Tryk: O'mega kommunikation AIS
Østerbro 4, 4200 Slagelse
Tlf. 58 55 00 33, info@o-mega.dk*

Slægtsgårdsrejsen 2006

Selskabet samlet på Danskerpladsen i Tallinn, hvor flaget ifølge sagnet skulle være faldet ned.

45 medlemmer fik i dagene 3.-9. juli en uforglemmelig oplevelse i Estland og Letland. Turen var tilrettelagt af tidligere forstander for Byholm Landbrugsskole Niels Gert Nielsen, som også stod for afviklingen af turen godt sekunderet af Johannes B. Krog, tidligere forstander for Tune Landbrugsskole. Begge rejseledere har i adskillige år arbejdet med opbygningen af landbrugsrådgivningen i Baltikum, og derfor kender de landene og deres udvikling fra underkuede sovjetrepublikker til selvstændige lande i god vækst under sponsorat af EU.

Turen havde sit udgangspunkt i lufthavnen i Kastrup, hvor vi samledes og for mange blev det et kært gensyn med kendte rejsefæller. Vi ankom planmæssigt og fuldtalligt til lufthavnen ved Tallinn. Der manglede dog to kufferter! Den ene tilhørte Niels Gert Nielsen og den anden H. D. Kloppenborg-Skrumsager. For H. D. var det en forbedring fra sidste år rejse, for da kom hverken han eller hustruen med hjem fra Irland, da SAS havde solgt flere billetter end der var pladser. I år var det kun kufferten. Dagen efter havde begge to deres bagage.

I Tallinn mødte vi vores chauffør, Tamas, der også gjorde sit til, at turen blev så vellykket. Vi kørte straks mod Jenada. Et tidligere gods, som i sovjettiden var kollektiv med en erhvervsskole, da alle skulle lære lidt om landbrug og gartneri, en tid efter den genvundne selvstændigheden i begyndelsen af 1990'erne var det hjemsted for landbrugsrådgivningen og nu er det landdistriktsudviklingscenter, for landbrugsrådgivningen er privatiseret, da staten ud fra gode liberale principper intet tilskud yder til noget som helst. Vi residerede i kursusafdelingens udmærkede gæstefløj.

Middagen serveredes i den gamle hestestald: suppe, flæskesteg, dessert og kaffe. Efter en kort pause gik vi – under Niels Gert Nielsen kyndige vejledning – en tur rundt på Jenada, og hørte om stedet under sovjettiden og udviklingen derefter. Og så var det tid til aftenkaffe og/eller -vodka.

Næste dag samledes vi i hovedbygningen, hvor der er indrettet foredragssal. Her fortalte direktør Hannes Aamisepp om Jenada og landbrugets udvikling i Estland. Han var meget taknemmelig for danske landmænds støtte, da landet skulle begynde på en frisk.. Direktøren sagde, at mælkeproduktionen er det vigtigste for Estlands landbrug, og de små landbrug må tro på sig selv, og lægge en strategi for at overleve. Halvdelen af Estland er dækket af skov, og skovindustrien betyder meget for landet. Det brænde, som sælges i sække på danske tankstationer, er fra en dynamisk skovejer på øen Saarema (Øsel).

Fra sovjettiden er der tradition for, at mændene tager sig af teknikken, mens kvinderne passer husdyr, mark og have. Vi hørte om landets liberale holdning til alt i samfundet. Ingen tilskud til noget som helst. Vi hørte også om deres høje IT-niveau. I Tallinn har man ikke parkometre. Når man parkerer sin bil, sender man en reservation med mobiltelefonen, og når parkeringsvagten kommer forbi, kan han kontrollere parkeringens lovlighed. Den nøgne armod i sovjettiden har skabt et samfund, der i dag ikke er afhængig af tidligere investeringer!

Efter introduktionen til opholdet af Jenedas direktør kørte vi til gården Hoogla Talu, hvor ejeren Piret Pihel tog imod sammen med en konsulent. Gården er et familiebrug, som Piret har haft de sidste 15 år. Hendes bedstefar fik 16 ha i 1920. Sovjet tog jorden fra dem, men i 1991 kunne Piret købe 1/2 ha og fik lov til at holde to køer. Nu ejer Piret 64 ha og har forpagtet 100 ha. I 1999 var der 16 køer, men efter der er bygget en ny kostald, er hun oppe på 64. Piret er estisk mester i pistolskydning, og medlem af kommunalbestyrelsen. Hun har været på uddannelsesophold i Danmark, og har nu planer om at bygge en helt moderne kostald. Urtehaven var stor og velholdt. Grøntsagerne sælges på torvet i Tallinn, og det har været et fast økonomisk fundament for hende gennem alle årene. Piret leverer mælk til et af Estlands få andelsmejerier, og her kommer afregningen tre måneder efter. Tolken, der

også har landbrug, leverer mælken til et privatmejeri, og hun får afregningen efter to uger! Piret har 5 medarbejdere om sommeren og 2 om vinteren. Hertil kommer manden og moderens arbejde. Efter den indledende orientering samledes vi i storstuen, der er indrettet i den del af huset, hvor der indtil 1999 var kostald. Her spillede den lokale organist for os. Vi kvitterede for gæstfriheden med at overrække et slægtsgårdsdiplom til såvel Piret som konsulenten, for hun har også en slægtsgård. Det var tid til at kikke os omkring, og så samledes vi i haven, hvor frokosten ventede.

Turen gik videre mod øst, og vi kom til Wesenburg, som byens tyske navn var i danskertiden, nu Rakvere. Denne borg blev anlagt af danskerne, for ved siden af hovedsmanden på borgen i Tallinn, byggede den danske konges magtudøvelse på de to borge i henholdsvis Wesenburg og Narva. Ældst er Wesenburg, der omtales første gang i 1252. Den danske konges borg var en træbefæstning, og kong Erik Menved gav i 1302 købstadsrettigheder til byen. Vi blev vist rundt i den delvist restaurerede ruin, og blev ført ind i et torturkammer, der dog ikke havde mere med middelalderens forhørsteknik at gøre, end storken har med barnefødsler. Vi fortsatte til et såkaldt dødekammer og sluttede med en tur i helvede. Da vi var kommet gennem helvede var der et gitterværk, som viste sig at være lavet af kraftige elastik. Med den oplevelse gik vi videre med en følelse af, at der intet er at frygte!

Vi fortsatte til slottet Kalvi Mois, der ejes af møbelfabrikant Lykke Jensen, Flexa møbler i Hornsyld. Vi blev modtaget af driftsleder Kaj Anton Petersen, som står for driften af de 2300 ha, hvoraf 1500 er opdyrket, resten er skov og krat. Vi så først en siloanlæg til korntørring og kornopbevaring. Der blev bygget i sovjettiden, og var indrettet meget upraktisk, men i den gamle statsform skulle man ikke være for rationel, der skulle også gerne være arbejde til næste dag. Og driftslederen fortalte, at folk, der havde virket under kommunismen, ikke ville tage ansvar. Man gør kun det, som man skal, og man går ikke længere – for går man for langt, så har man overskredet sin kompetence, og det vil være en katastrofe.

Vi takkede for gæstfriheden på gården "Hoogla Talu" med et slægtsgårdsdiplom, som formanden overrakte til gårdens ejer Piret Pihel. Hendes bedstefar havde overtaget gården i 1920, og hun havde fået den af ham i 1991. Bag Piret ses konsulenten og i døren står Pirels moder. Knægten i forgrunden er stamherren til Hoogla Talu.

På de 108 parceller, som efterhånden er købt sammen, dyrkes vårbyg, vårhvede, vårraps og spinatfrø. Frosten havde gjort det af med al vinterafgrøden. Vi kom til den gamle herregård, og så slottet, som ikke er mere end 100 år, men meget stilfuldt. Det er indrettet til hotel, og her serveredes aftensmaden, der var et fint eksempel på estisk kogekunst i den internationale genre.

Tredjedagen indledtes på Jenada med et historisk oplæg om Estland efter Sovjettiden ved Niels Gert Nielsen. Dette var optakten til dagens besøg i Tallinn. Vi begyndte i den gamle bydel ved slottet, så den nye russisk-ortodokse kirke og Danskerpladsen, hvor flaget skulle være faldet ved i 1219. I den nyere bydel så vi os om, fik et udmærket måltid i en interessant kælderrestaurant, og så mere på byen, hvor der en nok at se på. Nogle gik på konditori andre på ølstue. Der var også nogle, der mente, at det kunne være noget interessant at gå på indkøb hos uldkonerne. Efter en meget interessant dag i Tallinn kørte vi tilbage til Jenada, hvor der ventede en festlig aften.

Fjerde dag var opbrud. Vi forlod Jenada og kørte med retning mod Letland. Undervejs besøgte vi en estisk landmand. Han havde i 1992 købt et tidligere kollektiv. Nu havde han 720 ha, en helt moderne maskinpark og en kostald til 470 kør opført i 2004. De gamle stalde var ved at blive bygget om til ungvæg. Dette besøg gjorde det klart for os, at landbrugsrådgivningen i Estland stadig har store opgaver, ikke mindst på området husdyrvelfærd. Vi fortsatte til Tartu, en smuk gammel universitetsby med interessante huse og et enkelt skævt borgerhus fra 1700-tallet. I et gammelt krudtdepot fra Katharina den Andens tid, en stor hvælving, der er gravet ind i bakken, er der indrettet restaurant, og der retfærdiggjorde vi os. Sidst på dagen kom vi til Sigunda. Hotellet var helt nyt, så nyt at der ikke var nået at komme varmt vand i alle rørene. I hvert fald ikke i den ene fløj. Haven var ved at blive anlagt, og det lovede godt.

Femtedagen begyndte i en naturpark, hvor vi først besøgte Gutmans hule. En hule i en klippen, hvor mange gennem flere hundrede år har skrevet deres navn. Det mest interessante var en indfødt, der spillede på blokfløjte. Da han opdagede at det var en dansk gruppe, spillede han "marken er mejet", og så vidste han godt, hvorledes vor begejstring udmøntede sig. Vi fortsatte til skulpturparken, hvor der var udsigt over egnen med en meget smuk natur og vi så ruinen af en borg. Tilbage i bussen med retning mod byen Celis samlede vi en ung pige op. Det var vores guide for resten af dagen. En ung pige, der havde arbejdet på en kvæggård i Vestjylland. Hun talte et smukt dansk og med stort engagement fortalte hun om alt.

Frokosten var henlagt til familien Zipari, en husmandsfamilie, der har specialiseret sig i turisme. Der var dækket op i en stor pavillon, som lå i skellet mellem gårdsplads og skov. Vi fik bønnensuppe, en sammenkogt ret med grønsager og svinekød samt en dessert af noget øllebrøds-lignende med tørret frugt. Det smagte godt, og dertil serveredes vand fra kilden med eller uden saft. Måltidet sluttede med kaffe og te. Vi så, hvorledes familien fremstiller træspåner til tagdækning. Det træ, der ikke kan bruges til at skære småspåner af, sælges som brænde. Den store urtehave bruges mest til eget køkken, da turiststrømmen kræver sit. Vi kom til byen Cecis. Her gik vi en tur i den gamle by under guidens kyndige ledelse. Vi så ruinen af byens gamle borg, en borg anlagt af Sværdordenen i 1209. Ved siden af er opført et palæ i nyere tid. I Sct. Johanneskirken nød vi en lille orgelkoncert. Vores hotel havde sponsoreret den lokale organøse. Det var en smuk pause på en

Fra det estiske storbrug. Manden i midten er landmanden der købte det gamle kollektivbrug i 1992. Nu har han 720 ha. I baggrunden ses han nye kostald til 470 køer og th. den gamle stald, der er under ombygning til ungdyr. Th. for landmanden står konsulent og tv. turlederen Niels Gert Nielsen.

varm dag. Vi fortsatte til Hotel Cecis, der har haft en dansk ejer, og her kvægede de tørstede sjæle sig. Nogle blev hængende andre gik i butikker.

Sidst på eftermiddagen gik vi over til slottet, hvor vi den gamle staldbygning blev modtaget af en værtinde, der kommandere os ind på række – ligesom på en danseskole – og så gik vi ind i spisesalen under ledsagelse af festlig musik. Vi sad ved 6-mandsborde. En buffet med lettiske specialiteter ventede. Der var øl på bordet. Vodkaen skulle vi selv købe i hele flasker, men der var ingen mangler. Undervejs var der underholdning. Et børnekor sang hjemlandets sange, og det lød smukt. Der var folkedans og musikalske indslag. Det blev en festaften, og der blev også mulighed for dans, for dem der synes at det er lykken at hoppe rundt på gulvet og svede.

Næste dag var vi i Riga. Vi så først nogle af byens huse fra slutningen af 1800-tallet, de såkaldte jugendstilhuse. Efter en køretur gennem byen, gik vi en tur i den gamle bydel og hørte om Riga før og nu. Vi så bl. a. den danske ambassade, der ligger helt centralt i byens kerne. At Danmark har fået tilladelse til at købe et hus i det historiske område, vidner om landet status i Letland. Der ventede en behagelig frokost i en hyggelig restaurant, og så var der mulighed for en kort gåtur i den gamle bydel, eller en længere tur til markedshallerne, der er indrettet i de 6 haller, som i 1914 blev opført til ly for Zeppelinene. Disse luftskibe blev i Første Verdenskrig brugt til overvågningsflyvninger, og for at sikre de store skrøbelige konstruktioner, der har en længde på omkring 250 m, byggedes haller til dem. Markedshallerne indeholder alt. Der er ingen mangler, men spørgsmålet er om alle har penge at købe for. (En tanke var, om ikke landet ville være et mekka for tandteknikere, for mange af den ældre generation trænger til butikstænder.) Der blev tid til at se på byens store russisk-katolske kirke, inden vi gik til hotellet. Hotellet var et højhus fra sovjettiden, men ganske moderne og behageligt. Aftenen var henlagt til restaurant Lido, hvor der også er et tivoli. Her ventede et måltid med lokale specialiteter, hvortil der serveredes en hjemmebrygget krydret øl. Øllen, der var lokal og specielt krydret, lød spændende, men den var doven i smagen. Maden var gode og stemningen blev høj.

Den sidste dag indledtes med et kosmopolitisk morgenbord på hotellet, og nogle fik vekslet deres sidste lettiske penge i

hotellets kiosk, der havde Riga Balsam, vodka og champagne til det samme. Vi kørte mod Tallinn, men inden grænsen til Estland, var der nogle der ikke havde fået vekslet på hotellet, som så skulle tørlægge en stakkels tankstation med grænsekiosk for vodka. Vi kom ubemærket over grænsen og nød den medbragte frokost i det fri. Der blev tid til en lille tur gennem et fiskerleje og en landsby. Vor chauffør sagde, at en ester mener, at den bedste nabo er en som man ikke kan høre. Afstand mellem husene bekræftede det!

Op så var det bare hjemad.

Turen til Estland og Letland gav et godt indtryk af landene, både deres natur og kultur, men ikke mindst deres udvikling siden befrielsen fra sovjetunionen. Estland har en stolt fortid som landbrugsland. Ved den internationale mejerikongres i 1937 fik det etniske smør andenpræmien – kun det danske var bedre. På turen oplevede vi den enorme udvikling landbruget er ved at gennemgå, og som driftsleder Kaj Anton Petersen sagde: Vi ligger 160 km fra Sct. Pedersborg, så der er et stort og nært marked for vore produkter. En særlig kvalitet ved turen var den megen landkost. At vi fik den lokale mad var en særlig oplevelse. Turistmad fås alle steder. Men at spise det, der er landet eget, er noget andet. Bestanddele, svinekød og grøntsager kender vi, men sammensætningen og brugen af krydderier gør forskellen. Vel hjemme skal det påstås, at Niels Gert Nielsen og Johannes B. Krog gav os en indholdsrig uge, der var tilrettelagt sådan, at alt lykkedes, så de to rejseledere fortjener megen anerkendelse for deres bedrift.

Efterskrift

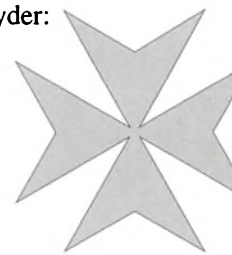
Vejret på årets rejse var godt og varmt. Den høje temperatur gav en forståelse for den situation som både korsfarerne og ridderne var i, både når de drog til Det hellige Land og til Østersøens østlige mål. En korsfarer eller korsridder gav et år af sit liv til kamp for korset, medens en ridder gav hele sit liv til kamp for korset. Hos Den tyske Orden, som i lange perioder dominerede Baltikum, måtte enhver, der søgte optagelse, først sværge på, at han ikke tilhørte nogen anden gejstlig Orden, at han ikke havde forlovet sig med nogen kvinde, og han var en fri mand, og at han i økonomisk henseende var skyldfri, og dermed ikke påførte Ordenen gæld ved sin indtræden. Samtidig måtte han også sværge på, at han var fuldstændig rask på sjæl og legeme. Fra Ordenens side ønskede

man derigennem at sikre sig, at kun kampduelige mænd blev optaget. Når den vordende ordensbroder havde aflagt ed på, at disse forhold var i orden, måtte han for det første love at ville tjene de syge, for det andet at han ville forsvare Det hellige Land og andre lande mod de vantro og hedningene, og for det tredje at han ville overholde alle Ordenens øvrige regler. Her lagde Ordenen vægt på overholdelse af de klassiske ordensløfter af Den benedictinske Tradition, nemlig løftet om kyskhed, fattigdom og lydighed. Når ridderne sad under den varme sol dækket af deres vams og ringbrynje, blev det uudholdeligt varmt, og derfor fik de en hvid dragt over sig, og derpå var et kors. Dermed opstod de hvide ordensdragt. Ordensdragtens kors var oftest det vi i dag kalder et malteserkors.

Korsarmene symboliserer de fire kardinaldyder: retfærdighed, klogskab, mådehold og styrke.

Spidserne symboliserer de otte ridderdyder: et roligt sind, et liv i godhed, dyb angerfølelse, tålmodighed, retfærdighed, barmhjertighed, et oprigtigt og rent hjerte og standhaftighed.

Ridderdyderne svarer til de otte saligprisninger i 3. person i Bjergprædikenen (Mt. 5,3-10):

Salig er de fattige i ånden, thi Himmeriget er deres.

(Et roligt sind.)

Salig er der som sørger, thi de skal trøstes.

(Dyb angerfølelse.)

Salig er de sagtmodige, thi de skal arve jorden.

(Tålmodighed.)

Salig er de som hungrer og tørster efter retfærdighed.

(Retfærdighed.)

Salig er de barmhjertige, thi de skal vises barmhjertighed.

(Barmhjertighed.)

Salig er de rene af hjertet, thi de skal se Gud.

(Et oprigtigt og rent hjerte.)

Salig er de, som stifter fred thi de skal kaldes Guds børn.

(Et liv i godhed.)

Salige er de, som er forfulgte for retfærdigheds skyld, thi Himmeriget er deres. (Standhaftighed.)

OGN

Fra slotspladsen i Cecis. Efter en lang og indholdsrig dag afsluttet med en munter aften, skal vi hjemad. Det gælder også for Johannes B. Krog, Niels Christian og Jette Jørgensen samt Gunnar Holst.

Nye medlemmer

Susanne og Jørgen Andersen
Vordingborg Landevej 25
Vester Egesborg
4700 Næstved

Bodil Hansen
Sandvig Kohave 2
4735 Mern

Hans Bastrup
Gersdorffsgade 24 3.
8700 Horsens

Grethe Jensen
Gudagervej 17
4640 Fakse

Birgit og Jørgen Jensen
Skovbovej 3
Næstelsø
4700 Næstved

Gårdejere Mette og Christian Lund
„St. Gadegård“
Hegnedevejen 26
Pedersker
3720 Aakirkeby

Gårdejere
Trine og Kurt Vandal Hansen
„Bakkegård“
Sdr. Landevej 200
Pedersker
3720 Aakirkeby

Gårdejere
Lisbet og Hans Otto Munch
„Aagaard“
Bukkevadsvejen 8
Pedersker
3720 Aakirkeby

Gårdejere
Ethel og Jens Erik Kofoed-Dam
„Gadegaard“
Gadegaardsvejen 6
Bodilsker
3730 Nexø

Gårdejere Sonja og Henrik Brandt
„Bakkegård“
Hovedgaardsvejen 2
Lobbæk
3720 Aakirkeby

Gårdejer Marianne Schmeltzer
„Yppernegård“
Yppernevej 14
Nyker
3700 Rønne

Helle og Laurits Jespersen
Birkegaardsvej 7
Ejdrup
9240 Nibe

Børge Madsen
Bøssevænget 1
Fodby
4700 Næstved

Gårdejere Anna og Lars Olsen
„Louisendal“
Louisendalsvej 5
9240 Nibe

Flemming Jørgensen
Jernvedvej 200
6771 Gredstedbro

Gårdejer Ole Harild
„Slettegård“
Gudhjemvej 35
Østerlars
3760 Gudhjem

Gårdejere
Birthe og Flemming Womb-Olsen
„Sandegård“
Saltunavej 1
3751 Østermarie

Gårdejere
Lene Frigaard og Hardy Jensen
„Brogård“
Blåholtvej 2
3770 Allinge

Gårdejere Annika og Bent Jørgensen
Klavsebøllevej 4
5953 Tranekær

Gunnar Hattesen
Højskolevej 6
Rønshoved
6340 Kruså

Gårdejer Bent Juul Sørensen
„Dunkærgård“
Dunkærgade 13
Dunkær
5970 Ærøskøbing

Gårdejere Susanne og Per Pedersen
„Stubdrup Østergård“
Stubdrupvej 111
Stubdrup
9700 Brønderslev

Gårdejer Rud F. C. Hansen
„Ventedgård“
Ventedgaardsvej 38
Knabstrup
4440 Mørkøv

Gårdejere Lilli og Knud Damgaard
„Ørritslevgård“
Gulleshøj 10
5471 Søndersø

Johannes Brandorff Krog
Bygaden 13 B
Torrild
8300 Odder

Knud Kirkegaard
Kristrupvej 29
8900 Randers

Elisabeth Falk-Petersen
Binderup Strandvej 98
6091 Bjert

Skamlingsbankeselskabet

I forbindelse med Vejlekredsens besøg på Strårup og efterfølgende middag på Skamlingsbanken fortalte proprietær Niels Sehested, Strårup om Skamlingsbanken og Skamlingsbankeselskabet, hvor han er formand.

Baggrund

Skamlingsbanken er det højeste punkt i det gamle Sønderjylland. Toppen, Højskamling, ligger 112 meter over havet. Her samledes omkring midten af 1800-tallet tusinder af dansksindede sønderjyder til de såkaldte sprogfester, der havde til formål at hævde det danske sprogs ret i hertugdømmet Slesvig. Skamling ligger nordligst i Slesvig. Mens Slesvig var et hertugdømme under den danske krone, var Holsten en del af det gamle tysk-romerske kejserrige, men i løbet af middelalderen var de to hertugdømmer blevet knyttet tættere sammen. Holsten kom til at dominere mere og mere, og i første halvdel af 1800-tallet var det danske sprog voldsomt trængt, især i byerne, men også blandt landbefolkningen i Sydslesvig. Blandt de nordslesvigske bønder holdt det danske talesprog stand, men embedssproget var tysk i begge hertugdømmer. I 1830 krævede den dansk-holstenske embedsmand Uwe Lornsen en fri forfatning for Slesvig-Holsten, og så begyndte kampen for alvor. Dansksindede nordslesvigere ønskede at bevare tilknytningen til Danmark, og kampen for at bevidstgøre den øvrige del af befolkningen tog sin begyndelse. I første omgang ønskede man dansk sprog indført som rets- og øvrighedssprog i de sogne, hvor det i forvejen var kirke- og skolesprog. I 1840 lykkedes det at få kong Christian den Ottende til at udsende det såkaldte sprogreskript, der opfyldte disse ønsker.

11. november 1842 rejste Haderslevkøbmanden P. Hjort Lorensen sig i stænderforsamlingen i Slesvig og "talte dansk og vedblev at tale dansk". Det var en voldsom provokation, der rejste en vældig bevægelse i såvel kongeriget som hertugdømmet, og på et møde i Sommersted Kro blev der taget initiativ til at erhverve Skamlingsbanken som et mødested for danskheden. 18. maj 1843 mødtes 6000 mennesker på Skamlingsbanken, og året efter samledes dobbelt så mange for at høre taler af bl. a. Grundtvig og Orla Lehmann. De følgende år afholdtes lignende sprogfester med tusindvis af deltagere, men krigen 1848-50 standsede møderne for en tid. Da de blev genoptaget i 1890'erne, var det mere som folkefester end som sprogfester.

Mindesmærkerne

I oktober 1863 rejstes efter adskillige års forberedelse mindestøtten for det danske sprogs forkæmpere på toppen af Højskamling, men kort efter udbrød der krig mellem Danmark og Det tyske Forbund, og mindre end et halvt år senere sprængtes den af preussiske soldater. Stenene solgtes på auktion, men Skamlingsbankeselskabet lod dem opkøbe ved stråmænd, og i 1866 genrejstes støtten, der endnu viser tydelige spor af sprængningen. Efter krigen 1864, hvor den danske konge havde måttet afstå både Slesvig og Holsten, var otte sønderjyske sogne syd for Kolding blevet indlemmet i Nørrejylland, og Skamling lå nu på den danske side af grænsen. For at undgå et provokere den store nabo i syd, blev der i næsten 40 år ikke holdt møder på Skamlingsbanken, og i stedet udvikledes den efterhånden til et mindested for danskhedens store skikkelser, og blandt disse N. F. S. Grundtvig, hvis mindesten rejstes af svenske og norske høj-

skolefolk i 1884. Ti år senere rejste sønderjyder en mindesten for politikeren Laurits Skau, Skamlingsbankemødernes første, og vel også største, taler. Talerstolen afsløredes i 1903. Den er tegnet af Lorenz Frølich og hugget af Niels Larsen-Stevns. Den bærer på forsiden Slesvigs to løver og Thors hammer. På en anden sten læses Grundtvigs ord: "Ordet, det er Guddoms Underværk. Det er Folke-Kendemærket". På Højskamling står Danmarks højeste flagstang, hvor Skamlingsbankeselskabet siden 1891 har haft tilladelse til at flage med splitflag.

Skamlingsbanken i 1900-årene.

I løbet af det 20. århundrede blev der afholdt adskillige store møder. I 1934 samledes Det Unge Grønsværn ca. 25.000 deltagere, og i juni 1945 samlede modstandsbevægelsen op mod 100.000 til møde. Modstandsbevægelsens Region III har på en plads nedenfor Højskamling indrettet en mindelund med klokkestabel til minde om de mennesker fra det sydlige Jylland, der mistede livet under modstandskampen. Fra klokkestabelen lyder hver dag tronerne fra "Prins Jørgens March". I de seneste år har Skamlingsbanken og klokkestabelen været en smuk og festlig ramme om "Opera på Banken", Det kongelige Teaters årlige præsentation af den kommende sæsons operaprogram.

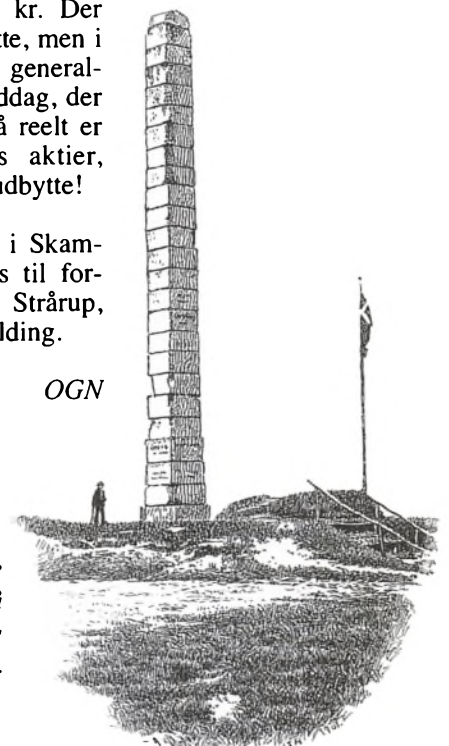
Skamlingsbankeselskabet

Skamlingsbanken ejes og drives af Skamlingsbankeselskabet, hvis statutter er approberet af Kong Frederik den Syvende i 1854. Skamlingsbanken er opstået som mødested og åndelig kampplads for folkets ret til eget sprog og frihed for undertrykkelse – en selvfølge for os i dagens Danmark, men i mange dele af verden et uopnåeligt gode. Her er talt alvor, men her har også været festligt samvær. Og så er det vanskeligt at finde en skønnere plet i Danmark.

Ved at melde sig ind i Skamlingsbankeselskabet er man med til at bevare dette smukke og minderige sted. Man bliver livsvarigt medlem af Skamlingsbankeselskabet ved at købe en aktie, der koster 500 kr. Der udbetales ikke noget udbytte, men i forbindelse med den årlige generalforsamling serveres en middag, der er restauratøren værdig, så reelt er Skamlingsbankeselskabets aktier, dem der giver det højeste udbytte!

Anmodning om optagelse i Skamlingsbankeselskabet sendes til formanden: Niels Sehested, Strårup, Skamlingsvej 65, 6000 Kolding.

Mindestøtten for det danske sprogs forkæmpere på toppen af Højskamling blev rejst i 1863.

Kirkegård – 400 år i slægten

Kirkegårds bygninger blev opført efter brand i 1886. Det er et enestående byggeri, som tilmed er bevaret. Stuehuset er under istandsættelse, bemærk de nye vinduer.

Af arkivar E. Overby, Dansk Slægtsgårdsarkiv.

I år kan der fejres et usædvanligt jubilæum, idet landbruget på gården "Kirkegård" i Fløjstrup på Djursland er blevet drevet af samme familie i 400 år. Helt tilbage til 1606 har familien Kirkegaard resideret på gården, hvilket vil sige 11 generationer.

Fløjstrup var gennem middelalderen et selvstændigt sogn, som blev nedlagt ca. år 1550. Landsbyen kom herefter under Hørning sogn, men præsten i Virring fik tillagt en enkelt gård, "Kirkegård", hvorfor gården og størstedelen af dens jorder kom til at høre under Virring sogn, i modsætning til landsbyen Fløjstrup. I Senmiddelalderen hørte Fløjstrup Kirke under Esserbæk Kloster ved Assentoft, og det menes, at "Kirkegård" har været underlagt klosteret. Et tingsvidne nævner i 1424, at klosteret ejer Fløjstrup Kirke og en gård i byen. Gårdfæsteren hed Jes Fowd, og gården benævnes som præstens sædegård. Først i 1479 optræder navnet "Kirkegård".

Fæstebønder og selvejere gennem 400 år

Historisk optræder gården første gang i forbindelse med et mageskifte i 1610, og gårdfæsteren hed da Niels Christensen, en mand der første gang nævnes i 1606. I 1688 hedder fæsteren Søren Nielsen, og senere dukker navnet, Niels Sørensen op, og efter ham Christen Nielsen, som menes at være 4. generation, der kan dokumenteres til gården. Hans søn Niels Christensen fik fæstebrev den 15. juni 1758, og efter hans død i 1800 overtog sønnen Christen Nielsen fæstegården. Hans kone Maren Nielsdatter døde i efteråret 1831, og da var Christen Nielsen godt 60 år. Han havde da haft gården i over 30 år og havde fire børn, hvoraf de to endnu kun var halv vokne. Trods alderen indgik han året efter endnu et ægteskab, denne gang med den jævnaldrende Maren Christensdatter, men ægteskabet blev ikke af længere varighed, da han døde i 1837.

Niels Christensen var som ældste søn den naturlige arvtager af fæstet. Der blev udfærdiget fæstebrev på gården i maj 1839, og samme år havde han giftet sig med enken på Råballegård, Maren Sørensdatter. Ved ægteskabets indgåelse var

Maren 37 år og Niels 24 år, og det forblev barnløst, måske på grund af at Maren i perioder var syg og svagelig. Hun døde i maj 1856, og meget hurtigt herefter indgik Niels Christensen et nyt ægteskab, denne gang med den 18 år yngre Kirsten Pedersdatter. Deres eneste barn, Maren fødtes året efter.

Udflytning, brand og nyopførelse

Efter at have erhvervet gården i 1863, besluttede Niels Christensen sig for at flytte gården ud midt på agerjorden, og i midten af 1870'erne sad han så i sin nybyggede gård en kilometer vest for Fløjstrup by med store sammenhængende jorder omkring og med enge mod syd ned til åen. Han døde som 63-årig i 1878, og hans enke, der da kun var 45 år, besluttede sig for at drive gården videre indtil den 21-årige datter blev gift.

Enken kom til at drive gården i knap 5 år. I 1883 giftede datteren, Maren, sig med Peder Ladefoged Jensen fra Drastrupgård i Esserbæk, og samme år købte han gården. I sommeren 1886 nedbrændte gårdens bygninger, men den blev genopført samme sted. Den gamle metode med bindingsværk som ydermure blev forkastet til fordel for solide grundmurede bygninger. Stuehuset blev desuden tækket med skifer, ligesom de sydlige del af staldbygningerne, så det kunne reddes ved en evt. brand. Byggeriet var på den tid af høj standard, og det er et fint eksempel på tidens byggestil.

I 1909 døde Maren efter at hun havde haft flere hjerneblødninger, og få år efter, i 1916, solgte Peder "Kirkegaard" til sønnen Niels. Ved overtagelsen var han knap 30 år og samme år blev han gift med Mette Hvid fra Amstrupgård ved Haslund. I ægteskabet blev der født 6 børn, hvoraf den yngste søn, Aage Kirkegaard fik skøde på gården i 1959. Han var i 1953 blevet gift med Dagny Knudsen fra Hvalløse nær Voldum, som afbrød en næsten færdig sygeplejeuddannelse for at blive kone på gården.

Seneste generationsskifte

I ægteskabet fødtes fem børn, fire sønner: Niels, Knud, Peder, Søren og datteren: Annemette. Det blev den yngste

søn, Søren, som Aage Kirkegaard gradvis overlod gården. Første trin i overtagelsen fandt sted i 1986, hvor Søren købte halvdelen af gården samtidig med, der oprettedes et interessentskabskontrakt mellem de to parter, og gården blev drevet i fællesskab. Sidste halvdel blev købt af Søren i 1991, men da han på det tidspunkt var ungkarl, blev ægteparret Kirkegaard boende nogle år endnu, inden de i 1997 flyttede til et hus i Assentoft. Desværre svækkedes Aage Kirkegaards funktionsevne betydeligt nogle få år senere efter en hjerneblødning.

Med Søren Kirkegaard som ejer, skete der store ændringer på "Kirkegård". Efter lange og modne overvejelser og efter en sund økonomisk fundering investerede Søren i et stort moderne kvægløsdriftanlæg ved siden af den eksisterende femlængede gård, som var forblevet næsten intakt siden dens opførelse for over 100 år siden. Samtidigt sluttede livet som ungkarl, og i 6 år boede han sammen med Mette Hansen, med hvem han ved århundredskiftet fik sønnen Niels.

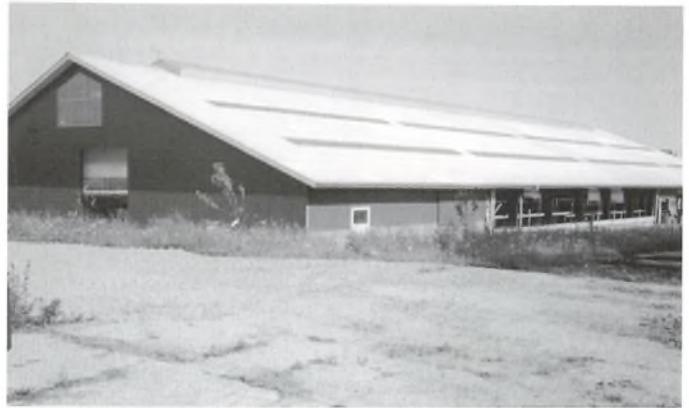
Pludselig og uvarslet døde Søren Kirkegaard af et uforklaret hjertestop om aftenen den 6. maj 2004, kun 40 år gammel på "Kirkegård", efter at den sidste leverance af 35 kvier netop havde fundet sted om eftermiddagen. Det må siges at være skæbnens ugunst, at denne livsglade, optimistiske bonde og familiefar ikke fik lov til at opleve frugten af sin store satsning. Tilbage var der så spørgsmålet om fremtiden for "Kirkegårds" landbrug?

Moderne mælkeproduktion i rammen af Intersentskab

Sørens søskende gik nu i gang med en sondering af mulighederne for en videreførelse af den gamle slægtsgård. Resultatet blev en enighed mellem de 3 overlevende brødre om at stå sammen om en foreløbig bevarelse af ejendommen i familien.

Herom har Knud Kirkegaard udtalt følgende: "Da vi stod for at skulle træffe beslutningen om køb af gården på markedsvilkår, blev det vigtigt for os at afklare, hvorfor vi sagde ja til det. Derfor formulerede vi følgende for vores aktivitet: Kirkegård I/S har som vision at drive slægtsgården til glæde og værdi for såvel ejere som medarbejdere og efter en periode på 15-20 år – om muligt – at overdrage "Kirkegård" til næste generation.

Med baggrund i det har vi som formål at drive landbrug med mælke- og kødproduktion samt dermed naturligt tilknyttet virksomhed – og produktionen skal tilrettelægges således, at

Familien på Kirkegård har valgt at bevare den gamle gård intakt, og lade fornyelse af bygningsmassen ske i passende afstand. Her er det den nye kostald.

såvel økonomi som de enkelte deltageres trivsel tilgodeses bedst muligt.

De tre brødre har hver især lønjob på fuldtidsbasis, hvorfor produktionen til hverdag drives af vores driftsleder Lars Poulsen samt yderligere medhjælp, for tiden en landbrugs-elev samt vikar afløsning. Produktionen er på 1.040 tons mælk fra 110 køer. Jordarealet består i dag af 92 ha, hvoraf 9 ha er eng.

Peder Kirkegaard er nu flyttet ind på gården og har det daglige tilsyn. Driftslederen har for nyligt til beboelse købt Fløjstrup gamle Skole, der ligger i skel nord for gården.

Familien Kirkegaard har besluttet at fejre 400 års jubilæet med et åbent gårdarrangement søndag den 3. september 2006, hvor interesserede kan komme i tidsrummet 14-17 og få syn for, hvordan "Kirkegård" drives i dag.

NB.

I 1992 udsendte Dansk Landbrugsmuseum bogen "Kirkegaard. Historien om en gård og dens beboere gennem 400 år". Bogen er skrevet af den nuværende direktør for Dansk Landbrugsmuseum Peter Bavnhøj i nært samarbejde med Aage Kirkegaard. Bogen giver en meget udførlig skildring af gården og slægten.

Dansk Landbrugsmuseum iværksatte i 1992 et projekt, der skulle skabe en kopi af gården Kirkegård ved siden af museet. Kirkegårds fornemme og harmoniske bygninger er enestående for landsbrugsbyggeriet i 1880'erne – andelsbevægelsens gennembrudsperiode, og derfor ville man opføre en kopi, der samtidig kunne huse de gamle husdyracer. Projektet er for tiden stillet i bero.

Fra Slægtsgårdsarkivet

Kreativiteten flourer på arkivet, og Henry Slemming fortæller, at Helge Sørensen har fremstillet et lykønskningstelegram, som foreningens medlemmer kan købe ved henvendelse til arkivet.

Forsiden er prydet med det billede, der var på den gamle plakat, nemlig en stråetekt bindingsværksgård. Teksten inde i telegrammet lyder: Hjertelig til lykke i dagens anledning. Men man kan bestille en anden tekst, når man aftaler sin bestilling.

Strårup

Strårups hovedbygning. Hovedfløjen er opført i 1876 og de to fløjhuse er fra 1837.

Strårup i Dalby sogn syd for Kolding var i 1500-tallet en hovedgård. Dengang var en hovedgårds skattefrihed baseret på den adelige ejers personlige privilegium, skattefrihed for den jord, som han selv stod for driften af.

Ved matriklen i 1664 var hovedgården forsvundet, og der lå en lille landsby, som blev nedlagt i 1684, hvorefter der af jorderne oprettedes en forpagtergård under kronen. Denne gård henlagdes under Koldinghus Rytterdistrikt, men i 1788 blev den udstykket i ni gårde, som kort efter blev samlet igen. I 1801 nævnes ejeren at hedde H. Nielsen. I 1813 købtes Strårup af J. Müller, som året efter solgte til major, senere generalløjtnant og kammerherre Heinrich Gisbert Castenschiold (1783-1856). Han var ejer af herresædet Borreby ved Skælskør fra 1818 til 1832, der var hans slægtsgods. I 1823 overlod han Strårup til broderen, stiftamtmand, kammerherre Johan Carl Thuerecht Castenschiold (1787-1844).

I 1824 købtes Strårup af kammerråd A. L. Kjær og efter hans død i 1853 sad enken, Anna Cathrine Petersen, med gården til 1856, da greve F. Knuth købte den. I 1864 solgte greve Knuth Strårup til Henrik Haltermann fra Hamburg. Den nye ejer opførte hovedfløjen til den nuværende hovedbygning i 1876. En anseelig bygning i en etage over høj kælder og med bred, gennemgående midterrisalit med trekantfronton. Spisestuen i pompejansk stil står fuldstændig som da den blev indrettet i 1876. Det er meget sjældent, at hovedbygningernes indbo er jævngamle med huset, som det er tilfældet her. I loftet er malet et solsejl, arkitraven har motiver fra gårdes marker med bl. a. tinghamen og jættestuen. Og så er der to kakkelovne fra fabrikken i Christiansfeld. Møblementet er hvidt.

Haltermann solgte i 1882 Strårup med 33 tdr. hartkorn til direktør og jægermester A. N. Grøn, som i 1886 afhændede den til rentier Olrik Jørgen Toft, tidligere købmand i Kolding. Han drev gården til 1902 ved hjælp af sønnen Peter Nicolaj Toft, som derefter blev ejer. Toft døde allerede i 1915, og hans enke, Emmy Charlotte Toft f. Tolderlund, sad med Strårup til 1950. Da Emmy Charlotte Toft overtog gården i 1915 var det samlede areal 390 tdr. land. Husdyrholdet omfattede 100 køer, 30 stk. ungvæg og kalve, 3 tyre, 20

heste, 2 plage og føl samt 20 grisesøer. Folkeholdet omfattede 1 forvalter, 1 gartner, 1 fodermester, der havde røgt og malkning i entreprise, 1 forkarl, 6 karle, 1 husjomfru, 2 piger, 2 daglejere og om sommeren 9 polakker. I 1950 overtog datteren Else Amalie Toft gården. Hun havde været gift med købmand Schmidt i Kolding, men han døde tidligt og kom aldrig ind i billedet på Strårup. Else Amalie Schmidt blev senere gift med Poul Lewring.

I 1973 ønskede fru Lewring at næste generation skulle overtage Strårup, men datteren og svigersønnen, Lizzie og Thøger Sehested, havde allerede etableret sig, så man besluttede, at deres søn, Niels Sehested, der var 15 år gammel skulle overtage gården, men mormoderen drev gården som forpagter i fem år. Fra 1977 blev gården drevet med bestyrer. I mellemtiden gennemførte stamherren sin landbrugsuddannelse med ophold på Ladelund og Bygholm Landbrugsskoler, og han var både i Canada og i England for at uddanne sig i praktisk landbrug. Den 1. august 1981 overtog Niels Sehested driften af Strårup. Dengang var der forvalter, to traktorførere, og 3 i stalden. Nu er der en fast mand foruden ejeren, dog er der mere hjælp i sommerhalvåret.

Niels Sehested blev i 1981 gift med cand. jur. Lone Krag Sehested. Efter de havde fået tre børn, valgte hun at fortsætte sin karriere, og beklæder nu embedet som politimester i Fredericia. Med den nye politireform, er hun blevet politidirektør i den store østjyske politikreds.

Strårup o. 1930.

Strårups ejer, proprietær Niels Sehested, foran hovedbygningens sydgavl. Han er femte generation på gården, som hans tipoldefar købte i 1886. Den 1. august var det 25 år siden at Niels Sehested overtog driften af gården.

Drift

Til Strårup hører 220 ha, der suppleres med 100 ha i forpagtning, bl. a. fødegården. Gården drives med traditionelt sædskifte: hvede, rødsvingel, fabriksroer og raps. Vedvarende græs og et stort uudnyttet areal. Der er 11 ha højskov, 11 ha skov og moser samt 8 ha med juletræer. I 2000 ophørte mælkeproduktionen. De 85 malkekøer, der stod i en 4 rækkers bindestald skulle enten sælges eller have en ny stald. Køerne blev solgt, men kvierne blev og krydsedes med Hereford, og de nuværende 25 ammekøer er fra denne frodigheds krydsning. Gårdens jorder skråner ned mod Kolding Fjords sydside. Den ligger umådeligt smukt, men det er en tung gård at drive.

Bygninger

Den trefløjede hovedbygning består af hovedfløjen, den egentlige beboelse, fra 1876. Fløjhusene er fra 1837, og var bolig for henholdsvis forvalter og fodermester. Overfor hovedbygningen ligger avlsgården. Den gamle avlsgård nedbrændte i 1925, og der opførtes mod syd en hejselade og mod vest en kostald med gennemkørselsport. I nord var der bl. a. hestestald. Længen mod nord er fornyet og vestlængen med port er revet ned, men hejseladen er der endnu. Indenfor de sidste år er der opført maskinhuse og der er kapacitet til at opbevare hele kornhøsten.

Slægtsoversigt

1882
Olrik Jørgen Toft
1902
sønnen Peter Nicolaj Toft.
1915
enken Emmy Charlotte Toft f. Tolderlund.
1930
datteren Else Amalie Levring f. Toft.
1973
barnebarnet Niels Sehested.

Udsigten over Kolding Fjord fra en af foldene. Billedet er fra Vejlekredsens besøg den 19. juni 2006.

Jens og Anna Jensens Fond

Dansk Slægtsgårdsforening administrerer Jens og Anna Jensens Fond, der uddeler rejselegater til unge, der vil uddanne sig i teoretisk eller praktisk landbrug i udlandet.

Legatportioner på 5.000 og 10.000 kr. uddeles til ansøgere, der for at komme i betragtning, er i udlandet mindst 6 eller 8 måneder.

Ansøgning sendes til: Carl Martin Christensen, Kåregård,
Badstrupvej 39, 5485 Skamby.

Nyt fra kredsene

Ribe Amtskreds

Kredsen besøgte den 12. juni gårdejer Søren Christensen, Ånumvej 150, 6900 Skjern. Gården, som familien Christensen overtog som 7. generation i 1993, drives i dag som „Kviehotel“ med pasning af 250 kvier for fremmede. Derudover er der 40 ammekøer med opdræt samt 150 fedekalve. En del af gårdens produkter sælges fra egen gårdbutik. Efter besøget kørte vi til „Landbogården“ i Ringkøbing, som vi så, og hvor vi drak kaffe. Landbogården er en historisk og arkitektonisk perle, og vi havde en vellykket aften med to interessante besøgssteder.

Grethe Plagborg

Vendsysselkredsen

Vi havde den 24. juni et velbesøgt sommermøde med generalforsamling på godset Vrejlev Kloster ved Vrå. Klosterets ejerpar, Kirsten og Troels Holst gav os en meget interessant og flot rundvisning. Vi startede i klosterets kirke med lidt orgelmusik og et par salmer. Derefter fortalte Kirsten levende om klosterets og kirkens historie. Senere udenfor kirken, kunne man vælge at følge med Troels til en rundvisning af landbrug, der primært er baseret på kvægdrift, eller følge med Kirsten til en gennemgang af den meget flotte have der hører til klosteret. Efter rundvisning samledes vi i haven til generalforsamling og medbragt kage og kaffe. Dagsorden i følge vedtægterne blev overholdt. Ved valg til bestyrelse blev Frede Houbak afløst af Thomas Skouen, Asdal. Tak til Kirsten og Troels Holst for en herlig dag på Vrejlev Kloster.

Kræn Hjortlund

Ringkøbingkredsen

Den 12. juni havde vi en klit- og fjordtur, hvor vi først besøgte den gamle Klitgård, hos Iver Iversen Klit, som er 13. generation på gården. Iver Klit fortalte og viste rund, og vi så, hvordan han fremstiller tækkeskruer, som tækkemændene bruger, så der ikke længere skal være to om at binde rørene fast. Efter en tur i området sluttede vi på Strandgårdens museum, hvor vi hørte om strandinger gennem tiden. Vi var et halvt hundrede medlemmer til denne sommertur.

Jens Ulrik Tarpgaard

Vestsjællandskredsen

Efterårsudflugten afholdes tirsdag, den 12. september. Kl. 13.30 samles vi i Ottestrup kirke lidt nord for Slagelse. Vi ser landsbykirken med de interessante kalkmalerier, drikker eftermiddagskaffe i det lokale forsamlingshus og slutter med besøg på Valdemarskilde. Godsejer D. F. de Neergaard fortæller og viser rundt i såvel hovedbygning som have. Tilmelding til Vagn Juel Jørgensen 58 19 61 11, bedst mellem 9.00 – 10.00.

Kredsen havde samlet 38 medlemmer til en fornem tur til egnen omkring Roskilde. Først besøgte vi gårdejer og speciallæge Helen M. Henriksen på Birkemosegård. Her blev vi modtaget med formiddagskaffe. Vi hørte om gården og slægten, og så os om i det smukke hjem med mange historiske møbler. Der var også tid til en tur i haven og stalden, hvor de knapt 60 ammekøer er om vinteren. Turen fortsatte til Roskilde Kloster. Her fik vi fortalt historien om Danmarks æld-

ste adelige Jomfrukloster og så bl. a. kirken og den meget smukke og interessante sal. Efter en kort spisepause kørte vi til herregården Benzonsdal, hvor kammerherre Vincens baron Lerche først viste rund i avlsgården og fortalte om driften. Derefter så vi os om i hovedbygningen, der har været hjemmet for fem generationer af slægten Lerche. Dette besøg afsluttedes med en forfriskning på terrassen. Dagen sluttede med en enestående tur rund i Hedeland. Her blev vi guidet rundt i det 15 km² store område. I mere end hundrede år har man gravet grus i området, og nu er 9 km² retableret med teater, skibakke, vinmark, golfbane, hestecenter o. m. m. Vi hørte om landskabet før grusgravningen og planerne for fremtiden. Den gamle smalsporede jernbane til transport af grus eksisterer stadig, den kører på faste tider med turister. Hedeland er et meget interessant ”kulturlandskab”, der fortjener megen opmærksomhed. Dagen sluttede med middag på en lokal kro.

OGN

Vejle Amts kreds

Mandag den 19. juni havde kredsen en både velbesøgt og interessant tur, hvor vi først besøgte Lone og Niels Sehested, ”Straarup” ved Kolding Fjord. (Strårup er omtalt side 8.) Vi begyndte med kaffe i haven, hvorefter Niels Sehested fortalt om gården, dens drift og sin slægt. Lone Sehested er politimester i Fredericia, og netop udnævnt til politidirektør i den nye Fredericia politikreds. Efter introduktionen så vi hovedbygningen, der har bevaret en meget fornem spisestue, der blev indrettet da hovedbygningen blev opført i 1876. Vi så os omkring på gården, og kørte en tur i marken. Fra folden med fedekvæg var der en enestående udsigt over Kolding Fjord. Fra Strårup kørte vi til Skamlingsbanken, hvor middagen ventede. Herefter fortalte Niels Sehested om Skamlingsbanken og ikke mindst om selskabet, der ejer det historiske sted. Niels Sehested er formand for selskabet. (Omtalt side 7.)

Niels Christian Jørgensen

Det sydlige Sønderjylland

Aftenudflugten med generalforsamling den 3. august have samlet 27 medlemmer til trods for det gode høstvejr. Vi samledes hos Jette Krogh og Arne Thomhave, ”Thomhavegård” på Sydals. De er tiende generation, og de driver en moderne gård med løsdriftstald til 75 jerseykøer med kalvestald og foderlade. Driften omfatter 100 ha. Efter gårdbesøget kører vi til Knøsgård, der er kulturcenter for Sydals kommune. Ejendommen har tilhørt samme familie i 12 generationer og kan føres tilbage til 1605. I 1972 solgtes det sidste jord fra og i 2002 købtes bygningerne af kommunen. Stuehuset blev gennemrestaureret, og de to sidebygninger blev fornyet. Den østlige indeholder bibliotek og den vestlige mødesal. I stuehuset er der mindre mødelokaler, og det huser musikskolen. Efter kaffen med ægte sønderjysk lagkage afholdes generalforsamling.

Chr. A. Krogh

Haderslevkredsen

Kredsen havde en meget vellykket sommerudflugt til Mandø, mandag, den 10. juli med 27 deltagere. Vi blev vist rundt på øen og fik oplyst, at der 54 mennesker på øen, men der kommer 35.000 turister hver sommer. Der er hverken skole, læge eller præst på øen, børnene tager til fastlandet,

men mister hvert år 30 skoledage på grund af vejret. Lægen har en fast tid hver tirsdag, og præsten kommer når han skal. Der er ikke egentlig landbrug mere på Mandø, men der er 1.000 kvier på græs om sommeren. Vi fik kaffen på Mandø-centeret før vi blev kørt tilbage.

Elise Jensen

Fynskredsen

Den 27. juni var vi i Vestjylland. Først besøger vi Bente og Peder Mouritsen, Sædding Storgård ved Nr. Nebel. Peder Mouritsen er næstformand i Dansk Slægtsgårdsforening, og han driver et ganske omfattende landbrug. Efter besøget på Sædding Storgård var Peder Mouritsen guide for os på en tur i området, hvor han fortalte om lokalsamfundet og det gamle samfunds forhold til de store sommerhusområder, og det gjorde han rigtig godt. Efter middagen på Skarvenhus kører vi til Skjern Ådal, hvor vi hører om retableringen af Skjern Å. Fhv. gårdejer Martin Nielsen fortæller om projektet, som han var meget engageret i.

Mogens Andersen

Sjælland Syd

Foreningen indbyder til **højskoledag** på Hindholm Socialpædagogiske Seminarium, Hindholmvej 19, Fuglebjerg, lørdag 4. november kl. 9,30. Der indledes med formiddagskaffe og velkomst ved forstander Johny Lauritsen, hvorefter gdr., byrådsmedlem og rejsearrangør, Elmer Jacobsen, holder et lysbilledforedrag. Efter frokosten er der sangtime med Jytte og Poul Bech-Willumsen, Brandelev. Efter en kaffe-pause taler journalist ved regionalradioen i Næstved, Peder Steen, om sit arbejde og personer han har mødt. Afslutning kl. 16. Pris for hele dagen kr. 200. Tilmelding senest 25. oktober til: Asger Henneche tlf. 55 44 40 02 / Ole Krogh Jensen tlf. 55 54 00 56 bedst formiddag.

På initiativ af Ole Krogh Jensen, formand for kredsen Sjælland Syd, arrangeredes et ugekursus på Rønshoved Højskole med titlen ”**Slægt skal følge slægters gang**”. Kurset afvikledes fra 5 til 11. juni. Højskoleugen havde 63 deltagere, hvoraf 54 var fra Sjælland. Deltagerne fra Sjælland blev afhentet i bus, og ankom sidst på eftermiddagen til Rønshoved Højskole, hvor man efter indkvartering og aftensmad samledes til velkomst og orientering af kursusleder Gunnar Hattesen. Kl. 20 deltog man i grundlovsmødet, hvor folketingsmand Søren Krarup talte om ”Islam og indvandrerproblemer”. Rønshoved Højskole ligger ved Flensborg Fjord, og på vores sondering inden sengetid nød vi udsigten over fjorden med udsigt til Flensborg og Glyksborg. De følgende dage begyndte med morgenvandring ved Gunnar Hattesen, derefter flaghejsning og morgenbuffet. Den 6. juni var der tre foredrag. Først fortalte Gunnar Hattesen om en tur til Israel, dernæst lektor ved Århus Universitet Carsten Porskrog Rasmussen om Glyksborgernes vej til den danske trone, og endelig causerede redaktør Sven-Erik Ravn over emnet Derfor er vi sønderjyder noget særligt. Om aftenen var der koncert med Jordrup Sangkor. Den 7. juni var udflugtsdag. Vi kørte først til Møgeltønder, så Schackenborg Slot og gik en tur gennem Slotsgade. Videre til Højer sluse og Videå sluse. Turen sluttede med besøg i Frederiksstad. Guide på turen var fhv. folketingsmand og forstander for Gråsten Landbrugsskole Filt Jensen, der nu er formand for Rønshoved Højskole. Om aftenen samlede vi i pejsestuen til kaffe og tærte. Gunnar Hattesen fortalte om det sønderjyske kafebord, og Dorrit Røtting, omviser i Grundtvigs mindestuer i Udby Præstegård fortalte om Grundtvigs liv. Højskolesangbogen blev brugt flittigt, og Gunnar Hattesen havde en lille historie om hver sang. Den 8. juni var også udflugtsdag. Vi kørte til Jaruplund by og højskole, fortsatte ad hærvejen

til Sankelmark, så Slesvig Domkirke og Dannevirke. Efter frokosten fortsatte vi til Pløn med en fin sejltur på de fem søer til byen Malente. Vi var i Rendsburg og gennem Kiel både ud og hjem. Om aftenen causerede redaktør Frode Christoffersen over emnet På rejse i Europa.

Den 9. juni var en heldagstur til Angel og Svans. Vi fik set det berømte Anglerkvæg, så Kristianslyst, et lystslot opført for kong Christian den Syvende. Vi kom med trækfærge over Slien til Eckernförde, kikke på byen og fortsatte til den gamle herregård Altenhof, hvor greve Bettmann-Hollweg viste rundt. Ved Altenhof slot så vi ankomsten af 600 heste, der skulle deltage i et tre dages stævne for tyskland og Norden. På slottet Ludvigsborg var der også rundvisning af greven, der bl. a. fortalte om den store malerisamling. På vejen hjem kørte vi forbi Glyksborg Slot. Om aftenen var der sang og kaffe i pejsestuen, og Karl Gabe fortalte om De vestindiske Øer. Vores kredsformand, Ole Krogh Jensen, og Slægtsgårdsforeningens sekretær, Inger M. Hansen, fortalte om Slægtsgårdsforeningen, havde sit udspring i Sønderjylland i 1941. Den 10. juni blev Henrik Pontoppidans roman ”Lykke Per” mesterligt fortalt af bispinde Birgitte Arendt, Haderslev. Om eftermiddagen gik vi ned til fjorden, og sejlede til Okseø, hvor vi gik rundt. Dagen sluttede med festmiddag og underholdning ved operasangerinde Betina Hellmann Munch og pianist Michi Komot, Hamburg. Den 11. juni fortalte forstander Thue Kjærhus og derefter kirke- og undervisningsminister Bertel Haarder. Ministeren er født på højskolen, hvor hans far var forstander. Hjemturen begyndte sidst på formiddagen, og vi så begyndelsen på ringridningen i Kliplev i forbifarten. Det var en uforglemmelig uge i flot sommervejr og meget fin forplejning. Vi nød ugen i fulde drag og blev rystet godt sammen.

Heldagsudflugten den 27. juni havde samlet 95 medlemmer. Vi besøgte først Rosendal gods ved Fakse, hvor vi blev modtaget af husbestyrerinde Gitte Vejby. Rosendal blev i 1999 købt af godsejer Hans Michael Jebsen. Han bor i Hongkong, men er født i Sønderjylland, er 49 år gammel og har fem børn. Han kan føre sin slægt 400 år tilbage til Løjt Kirkeby ved Åbenrå. Rosendal er nu fuldstændig renoveret. Efter gamle billeder o. a. er bygninger revet ned og opført på ny. Parken er renoveret af Hedeselskabet, og nu er der ansat en gartner til at passe den. En dygtig rytterske har lejet hestestalden, ridehus og ridebaner. Jorden er bortforpagtet. Vi blev budt indenfor i hovedbygningen, hvor vi nød et glas vin fra godsejerens vingård på New Zealand. Hans Michael Jebsen ejer flere ejendomme (hoteller) ved Fakse og Præstrø foruden nogle ejendomme i Sønderjylland. Eftermiddagskaffen blev indtaget på en rasteplads ved Vemmetofteskoven, og derefter kørte vi til Stevnsfortet mellem Højrup og Rødvig. I 1952-54 blev der dybt inde i Stevns Klint udgravet mere end 1,6 km gange og rum til det underjordiske fort – Stevnsfortet.

Indtil kommandoen blev strøget 29. september 2000 var fortet bemandet døgnet rundt. Fra det tophemmelige o-rum foregik farvandsovervågningen over Bornholm og hele Øresund. Stevnsfortet var under den kolde krig, hvor truslen fra øst var reel, en velbevaret hemmelighed. Der kunne i undergrunden indkvarteres op til 300 mand. Under jorden findes stadig de 1,6 km gange, ammunitionsmagasiner, beboelsesfaciliteter, hospital med sygestuer, operationsstuer og kapel m. m. Området over jorden omfatter 35 ha. Efter lukningen købte Stevns Kommune fortet for 1 krone, og det er planen at indrette en museum over Den kolde Krig. Aftensmaden spiste vi på Boesdal Kalkværk uden for pyramiden, og vi nød det gode sommervejr med toner af flere sommersange inde fra pyramiden spillet på trompet af en af omviserne.

Solvejg Holtet-Kristiansen.

Midtjysk kreds

Den 15. juni var vi på besøg på Bostrup Østergård i det sydlige Salling. Det fine vejr tiltrak tæt ved 40 medlemmer, og det var en vellykket aften. Bostrup Østergård er en veldrevet gård på 120 ha med pasningsaftale på 30 ha ekstra. Det drejer sig om en rigtig gammel slægtsgård, der har været i familiens besiddelse siden 1756. Det der gør gården særegen er, at ikke blot er gården gennem generationer gået fra far til søn, men at disse skiftevis har båret navnet Jens og Christian. De nuværende ejere er brødrene Jens og Harald Østergård, og en tredje bror er ansat som medhjælper. Efter velkomsten gik de fleste rundt omkring gårdens mange bygninger og beså de moderne maskiner i den nye maskinhal. Staldene blev renoveret i 1997-98, og så sent som i 2002 var der blevet opført en ny slagtesvinestald. Under turen besvarede den ene af ejerne i en humoristisk tone, selv mange mere eller mindre nærgående spørgsmål. Rundvisningen sluttede af i den meget herskabelige hovedbygning fra 1920, hvor gæsterne blev trakteret med kaffe, ostemad og tærte. Overalt mødte man enestående gæstfrihed og venlighed hos de forskellige generationer med tilknytning til gården, hvilket gjorde aftenen til noget særligt.

Sommermødet på Limfjordscenteret Doverodde ved Hurup i Thy havde samlet 28 medlemmer, som blev modtaget af guide Karin Nikolaus, der fortalte om stedets historie. Oprindeligt havde det været en købmandsgård med eksport af korn og kød til England og Tyskland. Forudsætningen var Vesterhavets gennembrud ved Agger tange, som gav passage og derved mulighed for handel ad søvejen, og Doverodde blev et knudepunkt for skibstrafikken i Limfjorden. Siden kom jernbanen til, hvilket betød trangere kår for stedet. En ny storhedstid oplevede man imidlertid i efterkrigstiden som grovvarerforretning, der fortsatte helt frem til 1993. Med assistance fra kommune og amt blev det naturskønne område forvandlet til et udstillingscenter. I pakhuset fra 1854 vises bl. a. en udstilling som omhandler stedets historie, handelen med udlandet fra sejlskibenes tid, stuedrift og landbolivet samt Limfjordsfiskeriet med udgangspunkt fra haven i Doverodde. Det mest imponerende er dog et 42 meter højt udsigtstårn, købmandsgårdens tidligere kornsilo, med udsyn over store områder af Limfjorden og med udstillingslokaler bl.a. en udstilling om geologi. Efter at vi havde været omkring i mange udstillingslokaler, blev der afholdt generalforsamling ved et kaffebord i centerets restaurant, der er indrettet i den smukke hovedbygning. Herunder aflagde formanden Jens Skytte beretning om sidste års møder og begivenheder, hvorpå der var valg til bestyrelsen. Da Inger Stensgaard Toft ikke ønskede genvalg blev Kristian Boye Petersen valgt.

Ejgil Overby.

Århus Amtskreds

Den ordinære generalforsamling afholdtes onsdag den 25. oktober 2006 kl. 19.00 i "Den gamle Stald" på Gammel Estrup, Randersvej 4, Auning. Efter generalforsamlingen vil sognepræst Kurth S. N. Carlsson fortælle. Emnet er: "Fra stenhuggerdreng på Bornholm til præst i Rimsø".

Ved sommermødet den 15. juni mødtes 40 medlemmer ved Overgård Gods. Godsfuldmægtig Karsten Roslev fortalte inspirerende om stedet, svarede beredvilligt på alle spørgsmål og viste rundt. Han havde arbejdet på godset i 18 år og havde stort kendskab til stedet. Overgård gods, der ejes af godsejer Peter Andersen, omfatter 2.376 ha, og der er 35 ansatte. Vi kørte ad de brede grusveje ud og så de velholdte marker. De inddæmmede havarealer er på godt 1000 ha. Inddæmningen var foretaget i to etaper. Vi hørte om den geniale godsejer Flemming Juncker, der købte overgård i 1938. Vi

var så heldige, at også skovrider E. Hvidt var med på turen. Skovrideren havde været kollega og ven med Flemming Juncker, og havde besøgt Overgård Gods under hans ejerskab. Det var også interessant at høre om. Langs vejene var brede grøfter med fint slåede græskanter. I grøfterne blomstrede enkelte gule iris. Vi så agerhøns, fasaner, ænder og viber. Der var også rådyr. Jagten er lejet ud. På Overgård Gods drives skov og mark på traditionel vis. Afgrøderne er korn, hestebønner og frø. Markerne bliver vandet nedefra gennem kanaler og grøfter. Kanalsystemet er anlagt med fald. Vandet nederst har kote 0. I Flemming Junckers inddæmning ligger vandingsrender med 18 meter afstand. Vand skal fyldes i tre uger før afgrøderne mangler vand, eller opstår der tørkeskader. De 77 km grøfter bliver også passet omhyggeligt. 1/3 af jorden bliver grubbet årligt for at tilføre ilt til jorden, da vandingen nemt kan gøre jorden hård og sur. Århus Kommune komposterer 25-30 tons grene, pap og papir, som bliver brugt til jordforbedring på den tidligere havbund. Vi så på afstand de nye svinestalde. Der er knap 1.000 søer og 25.000 smågrise på stedet. Biogasanlægget fungerer efter sigende ikke optimalt, da der har været en del problemer. Noget af jorden er udlejet, således at 20 islænderheste afgræsser det. Desuden er der 20 vindmøller i området. Heraf står de 8 på godsets jord, men disse møller er ejet af DONG. Det er alle 2 MW møller. Hver mølle producerer 5-6 millioner kWh årligt. D.v.s. en vindmølle har betalt sig selv på ca. 2 år. Vi nåede ud til Kattegat, betragtede udsigten og kørte gennem skoven tilbage til Overgård. Vi nød vor medbragte forfriskning, mens hovedbygningen blev beundret. Den er opført omkring 1550 af rigsråd Jørgen Lykke, og den er en af landets mest markante renæssancehuse. Specielt i nederste stokværk er der et imponerende dobbeltbuet murspejl ved vinduerne. Vi sluttede aftenen med et par sange og gik en tur i parken.

Anne Lis Ladefoged.

Himmerlandskreds

Himmerlandskredsen havde en helt fantastisk aftenur mandag den 24. april, til Herregården "Volstrup" ved Hobro. Volstrup ejes af Erik Ugild Hansen. Gården som er på ca. 350 ha. drives med planteavl, samt en stor pelsdyrfarm, hvorfra der sælges 70.000 stk. skind om året. I efteråret 2004 indrettede man på "Volstrup" en butik med et meget stort udvalg i pelse tilbehør og andre flotte gaver. Som den tredje store aktivitet, og som den Erik Ugild Hansen er mest kendt for er "Volstrup Dambrug" som i dag udgør i alt fem dambrug her i landet med et samlet salg af 5000 ton ørreder. På "Volstrup" så vi et helt moderne og særdeles veldrevet dambrug, hvor der er støbte ørrederbassiner. Det er et dambrug, hvor der kan gøres helt rent hver gang, der bliver et bassin tom. Det er et dambrug, der renser det brugte åvand således, at renheden ligger langt under den tilladte værdi, når det igen forlader hele anlægget. Det at være ejer af "Volstrup Dambrug" har gjort Erik Ugild Hansen til Danmarks mest udskældte dambruger af miljøfolk. Det er helt uforståeligt, når vi almindelige mennesker ser den fantastiske renhed, som er på stedet, så tænker man jo sit. Kan man ikke acceptere at en person er forud for sin tid. Der er også tænkt på lystfiskerne, idet der i 1993 blev anlagt en stor fiske park, i et område der tidligere er en del af et engområde, med flere naturlige væld, der nu forsyner søen med frisk vand.

I forbindelse med fiskesøen er der indrettet en stor opvarmet fiskestue, gode toiletforhold og rensbord til de fanget fisk. Som det nyeste på Volstrup, er der blevet oprettet en 18 hullers golfbane, en 9 hullers træningsbaner samt et unikt indendørs træningscenter. Der er også opført en servicebygning, der rummer omklædnings- og toiletforhold, samt en meget flot restauration, hvor man kan overskue det meste af

den store bane på 75 ha, som er anlagt i en meget skønt terræn med en smuk udsigt over Simested ådal. Aften sluttede med at familien Ugild Hansen var vært ved aftenkaffe med dejlig hjemmebagt kringle. Det blev en aften vi sen glemmer.

I år var det et industrihistorisk museum Godthaab Hammerværk, der dannede rammen om endnu en aften tur samt vor generalforsamling. Godthaab Hammerværk er beliggende 9 km sydvest for Ålborg. Hammerværket var del af Zinks Fabrikker, som i dag ejes af Fiskars. Den gamle del af Hammerværkets bygninger og maskiner er i dag, takket være velvilje fra fabriks ejeren, og en meget omfattende frivillig arbejdsindsats og mange gode sponsorer blevet reddet og restaureret. Godthaab Hammerværk fremstår derfor som et enestående stykke dansk håndværk- og industrihistorie. Hammerværket blev grundlagt i 1858 i den da nedlagte papirmølle Godthaab. Vandkraft var afgørende for placeringen og er blevet udnyttet helt op til vor tid. I dag er hammerværket med sine ældste bygninger, maskiner og vandkraftanlæg restaureret, og en fast udstilling viser de redskaber og værktøj, hammerværket har fremstillet siden starten i 1858. Ved vort besøg blev anlægget sat i drift, derved kunne vi få en meget levende illustration af funktioner og fremstillingsprocesser. Efter rundvisningen blev der serveret kaffe i Museet Cafeen, hvor der kunne stilles spørgsmål til fhv. medarbejder på stedet Villy Gregersen, som fortalte og viste rundt. Aften sluttede med generalforsamling. Jørn Olesen, Døstrup blev valgt til dirigent. I formanden beretning omtales året 2005 som et lidt stille år fordi vi havde været vært for årsmødet. Efter beretningen gik man til valg af bestyrelsen. Der var genvalg til Poul K. Poulsen Aars, Per Slot Bendtsen, Nørreholm, Niels Holger Fisker, Gelstrup og A.C. Winther Hansen, Nibe. På grund en reduktion i bestyrelsen fra syv til fem, er de tre første valgt for 2 år, og A. C. Winther Hansen for et år

C. Winther Hansen

Bornholmskredsen

Kredsen besøgte den 13. juni Lehnsgårds olie på Bioraf i Åkirkeby. Leder af fabrikken Hans Hansen viste rundt og fortalte om produktionen. Hans Hansen startede i det små på Lehnsgård med at lave rapsolie, efterspørgselen blev efterhånden så stor, at han måtte se sig efter nogle større lokaler. Bioraf blev derefter købt, og der udvides stadig. Lehnsgårds spiseolie kan efter hånden købes i det meste af landet. Efter kaffen var der stor spørgelyst til Hans Hansen om en produktion, der har en stor fremtid. Ved generalforsamlingen var der genvalg af Carsten Jørgensen, Henrik Tolstrup, og Inger Jacobsen.

Mogens Frigaard

Nordsjællandskredsen

Kredsen indbyder til udflugt søndag den 10. september 2006. Kl. 12.30 mødes vi på Lejre museum i Gl. Lejre, Orehøjvej 4B i Lejre. Museet er en "ny" filial af Roskilde museum, Gl. Kongsgård er en del heraf. Efter rundvisning drikker vi kaffe i museet. Kl. 14.00 kører vi videre til Andelslandsbyen Nyvang ved Holbæk, hvor der bl.a. afvikles, det store høstmarked. Kl. 17.00 sætter vi kursen mod Gerlev kro i Hornsherred, hvor vi skal spise til aften. Turen koster 250 kr. Tilmelding senest den 3. september til Jens Brogaard Jensen tlf. 47 52 99 18 eller 47 52 90 69. Familie, venner og bekendte er naturligvis også velkommen.

Jens Brogaard Jensen

Fødselsdage

80 år.

24. september fylder arkivar ved Dansk Slægtsgårdsarkiv Helge Sørensen 80 år. Siden arkivet kom til Gl. Estrup, har Helge Sørensen været et fast holdepunkt på arkivet. Hans historiske interesse og hans store viden om EDB, har gjort ham uundværlig. Det er Helge Sørensen, der sammen med hustruen Helga, har gennemført hele Edb-registrering af arkivet. Det er også Helge Sørensen som har gennemført den meget store registrering af forfatteren Salomon J. Frifelts samling.

75 år.

24. september runder tidligere hovedbestyrelsesmedlem Knud Høstgaard Møller, Balling de 75 år.

Knud Høstgaard Møller var 7. generation på Nittrupgård, som nu førers videre af sønnen Jens.

I mange år har Knud Høstgaard Møller været et meget aktivt bestyrelsesmedlem i Midtjysk Kreds, og i årene fra 1998 til 2006 var han årsmødevalgt medlem af Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse.

70 år.

Den 10. oktober når Grethe Plagborg de 70 år. Siden 1999 har hun været formand for Ribekredsen, da hun afløste sin mand, Ernst Plagborg. Og samme tid har hun været medlem af Dansk Slægtsgårdsforenings hovedbestyrelse. Selvom Ribekredsen er stor i udstrækning, og beskeden i medlemstal, formår Grethe Plagborg, takket være sin altid aktive og engagerede måde, at skabe sammenhold i kredsen.

Adresseændringer

Adresseændringer bedes meddelt foreningens sekretær:
Inger M. Hansen, Svalevej 13,
4440 Mørkøv. Tlf. 59 27 59 77

Returadresse:
Inger M. Hansen,
Svalevej 13,
4440 Mørkøv

KONGEVÅBENET

Estlands våben, som den danske konge skænkede Tallinn i 1200-tallet. Bemærk de røde hjerter mangler.

I Estland så vi det danske kongevåben på bygninger og mønter. Den eneste forskel er, at de 9 røde hjerter manglede. Baggrunden for, at Estland bruger "vores" våben er, at den danske konge i 1200-tallet gav byen Reval/Tallinn ret til at benytte hans personlige våbenskjold. I 1918 blev Reval/Tallinns byvåben med de tre løver gjort til den uafhængige stat Estlands våben. Under sovjettiden blev det forbudt, men genindførtes i 1990.

Det gamle kongevåben med de tre kronede løver ses på vore 10- og 20 kr. Det optræder i mange offentlige sammenhænge, bl. a. bæres det af politiet. Vi kalder det for et rigsvåben, men det er et kongevåben.

Seniorforsker, arkivar Nils G. Bartholdy, Rigsarkivet forklarer det således:

"Krig og kamp var forudsætningen for, at mænd fra 1100-tallets midte, da hjelmen dækkede ansigtet, lod deres skjolde bemale med figurer i kontrastrige farver for at udtrykke et tilhørsforhold eller personlig identitet. Faste regler for udformningen og kontinuerlig brug bevirkede, at våbenskjolde snart blev tegn på afstamning og rettigheder, og fyrstelige våbener blev identificeret med bestemte territorier." (Danske dronninger i tusind år side 127.)

De tre blå løver

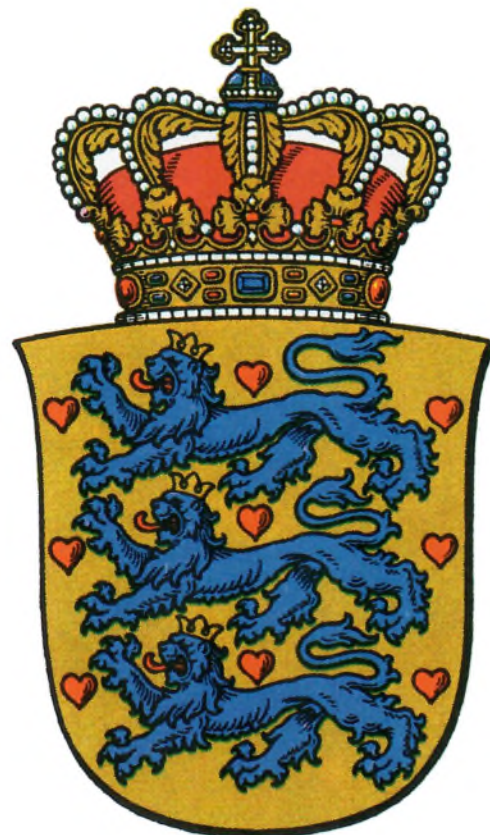
Det ældste bevarede eksempel på brug af våbenskjoldet med de tre løver i Danmark er Knud den Fjerdes segl fra 1190: tre løver i et med hjerter bestrøet skjold. Hertugerne af Lüneburg, der nedstammede fra Knud den Fjerdes søster, Helene, førte imidlertid et våben, der var afledt af det danske løvevåben, og man kan deraf slutte, at dette må have været brugt allerede af Helenes og Knud den Fjerdes fader – Valdemar den Store, som regerede 1157-82.

Under Valdemar Sejr fik de tre løver kroner på hovedet, og i 1819 blev hjerternes antal fastsat til ni. Men ellers er dette skjold det samme i dag som for 850 år siden.

Det er et af de ældste våbener i verden, og et af Danmarks ædleste klenodier.

Det nuværende kongevåben, som dronning Margrethe den Anden har anlagt, har i hovedskjoldet de tre løver i 1. og 4 felt, de to slesvigske løver er i 2. felt og i tredje felt er Sveriges tre kroner, Færøernes vædder og Grønlands isbjørn. Hjerteskjoldet er Oldenborgs i guld to røde bjælker.

OGN

Det danske kongevåben, som det i grundtræk har set ud siden kong Knud den Sjettes tid. 1190.